VICTIMA INFRACŢIUNII

Olga MAZUR

CZU: 343.988 omazur.mir@gmail.com

L'étude se réfère à l'analyse des caractéristiques, du comportement et des besoins de la victime du crime, axée sur les aspects psychologiques, sociaux et juridiques de la victimisation, y compris les effets traumatisants du crime sur la victime, la façosn dont la victime perçoit et réagit aux le crime, ainsi que les gatanties offertes à la victime en matière d'accompagnement dans le cadre de la victimisation.

Ab initio, analiza victimei infracțiunii în vizorul practicii judiciare din Republica Moldova implică analiza modului în care victima infracțiunii este tratată de instanțele judiciare, cu respectarea drepturilor în totalitate și a proceselor penale echitabile. Studiul se referă la analiza caracteristicilor, comportamentului și nevoilor victimei infracțiunii, concentrat pe aspecte psihologice, sociale și juridice ale victimizării, inclusiv efectele traumatizante ale infracțiunii asupra victimei, modul victimei de a percepe și răspunde la infracțiune, precum și garanțiile oferite acesteia în ceea ce privește sprijinul în contextul victimizării.

În Republica Moldova au fost realizate puține cercetări pe domeniul științific cu referire la victima infracțiunii. Primul studiu victimologic complex al infracțiunilor grave de violență contra persoanei în Republica Moldova a fost realizat de către Gh. Gladchi, fiind abordate problemele privind protecția victimei infracțiunii, repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune și organizarea ajutorului social pentru victima infracțiunii [1, p.4].

Pentru a elucida esența termenului „victimă" voi susține în totalitate definiția dată de autorul Polubinschii V.I. [2, p.24-25], care susține că „victimă a infracţiunii este orice persoană care a avut de suportat o daună morală, fizică ori materială ca rezultat al acţiunii ilegale, indiferent de faptul dacă a fost sau nu recunoscută în ordinea stabilită de lege ca parte vătămată a acestei infracţiuni".

Printre conceptele victimologice identificăm victimitatea și victimizarea. ***Victimizarea*** este procesul de transformare a unei persoane în victimă a infracţiunii după care aceasta se include în rezultatul total al infracţiunilor comise. Victimizarea în general cuprinde toate victimele infracţiunilor înregistrate şi latente [3, p.15-16].

Victimitatea reprezintă ansamblul însuşirilor, trăsăturilor, capacităţilor care predispun persoana spre a deveni victimă. Gradul de predispoziţie a persoanei de a deveni victimă îl numim *vulnerabilitate victimală* [4, p.68]. Această vulnerabilitate poate fi influenţată de următorii factori: vârsta, sexul, apartenența socială, religia, apartenența politică.

Este imporatnt de a delimita noțiunea de victimă de cea de parte vătămată.

Analizând prevederile art.58 CPP RM, potrivit cărora „se consideră victimă orice persoană fizică sau juridică căreia, prin infracţiune, i-au fost aduse daune morale, fizice sau materiale”. În acelaşi sens, la art.59 CPP RM se menţionează că arată că „parte vătămată este considerată persoana fizică căreia i s-a cauzat prin infracţiune un prejudiciu moral, fizic sau material, recunoscută în această calitate, conform legii, cu acordul victimei”. Noţiunea de *victimă* este însă cu mult mai vastă decât cea de *parte vătămată*, deoarece ultima îşi preia statutul în sensul juridico-penal şi procesual-penal, datorită recunoaşterii ca parte vătămată prin ordonanţa organului de urmărire penală.

În art.5 al Convenției Europene a Drepturilor Omului „**Dreptul la libertate şi la siguranţă**” sunt stipulate interesele inculpatului, însă CEDO mai puțin vorbește despre apărarea victimei infracțiunii. Considerăm a fi o necesitate de a i se aplica făptuitorului o pedeapsă echitabilă în raport cu fapta comisă, cu recuperarea prejudiciului cauzat de ordin material și moral. Aplicarea inculpatului a unei pedepse privative de libertate nu de fiecare dată aduce beneficiu victimei, nu implică în totalitate recuperarea pagubei [5, p.7].

În ultimii ani se atestă o creștere a nivelului criminalității. Statistica sondajului realizată în ipoteza studiului determină necesitatea cercetării și prevenirii ***victimizării*** cetățenilor, așa cum acest fenomen este într-o activă creștere la nivel național și internațional. Rezultatele oferă date concrete privind numărul de victime, vârsta, sexul, forma de victimizare, gravitatea, identificarea făptuitorului, gradul de rudenie, inclusiv locul faptei.

Așa cum prevede Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate și Protocolul acesteia privind combaterea traficului de persoane și Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției intenționează să se alăture cu diverse instrumente în ceea ce privește situația victimelor și a martorilor; deci, se propune „**Accesul la instituție și tratamentul echitabil**” [6, p.5].

În urma celor relatate, conchidem că orice ființă umană este însoțită de riscul de a deveni victima unei fapte infracționale. Trauma pe care o trăiește victima infracțiunii reprezintă un subiect sensibil și o problemă a societății noastre ce necesită a fi pusă în discuție cu implementarea noilor strategii și metode de educare a societății pentru a ști cum să reacționeze și să acționeze în anumite împrejurări.

Studiul de cercetare vine cu o serie de recomandări, aplicarea cărora sunt pe măsură să influențeze perfecţionarea bazelor practice și pașii de prevenire ***a victimizării***, totodată și de combatere a fenomenului infracțional. Astfel, propunem ca toate tipurile de victimă a infracțiunii să fie supuse testului psihologic, să fie aplicate noi măsuri de tratare a victimei, includerea disciplinei școlare *Victimologia* în instituțiile de învățământ la treapta gimnazială, dat fiind că acesta este perioadă modificării de comportament, pentru a preveni fenomenul de bullyng în instituțiile educaționale.

Referințe:

1. GLADCHI, Gh. *Victimologia criminologică: probleme teoretice, metodologice și aplicative*. Chișinău, 2005, https://www.scribd.com/document/Gheorghe-Gladchi-Abstract

2. ПОЛУБИНСКИЙ, В.И. *Криминальная виктимология*. Москва: Знание, 1977. с.24-25. 64 с.
3. BUJOR, V., MANOLE-ȚĂRANU, D. *Victimologie.* Chișinău, 2002, p.15-16.
4. UNGUREANU, G. *Criminologia generală:* Note de curs, p.68.
5. https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Convention_RON
6. *Victime și martori,* p.5. Disponibil: www.unodc.org/, https://docs.google.com/forms/d/18wuL3oRXXN3LzqGkoBIso4IGfJruPQLkKFwPkzx0_K8/edit?pli=1#

Recomandat
Alina ȘAVGA, *dr., conf. univ.*